

5. SINIF

AZİZ NESİN

ESKİ ÖĞRENDİKLERİNİZİ UNUTUN

KİTAPÇIK

OKULDAN, GARİP MÜSAMERE

Şehrimizin güzide okullarından Muhip Şevki Önder İlkokulu müsameresinde yaşayanlar seyircileri önce hayrete sürükledi, devamında güldürdü.

MUHİP Şevki Önder İlkokulu tarafından okul aile birliğine teşekkür maksatlı düzenlenen müsamerede, 5. sınıf talebeleri sahne aldı. Başlarda kusursuz ilerleyen gösteriler, talebelerden birinin rolünü şaşırmayla önce destekleyici alkışların gelmesine neden oldu. Öğrencinin pek bilindik bir şiirin kelimelerini karıştırmasını gülüşmeler takip etti. Şiir ezberini tamamlamadan sahneye çıktığına kanaat getirdiğimiz talebe, daha sonra evvelden bildiği bir başka şiire geçerek, temsilini tamamladı.

Utandığı her hâlimden belli olan talebeye destek, arkadaşlarından geldi. "Ahmet her yaptığıyla göz dolduran parmakla gösterilen bir arkadaşımızdır. Ezberinin kuvvetli olmadığını bilmiyorduk. Ziyarı yok. Eğitim hayatımız boyunca daha pek çok müsameremiz olacaktır. Üzülmesinin lüzumu yok." açıklamasını yapan arkadaşları, "Ahmet bizim canımız." şeklinde konuştular.

Müsamerenin sonunda velilere seslenen Okul Müdürü Ruşen Beşparmak, bu ve benzeri temsillerin, talebeleri cemiyet hayatına hazırlayan; onlara fert olma yolunu açan önemli faaliyetler olduğunu bildirdi. Müsamereden elde edilen gelir, okul aile birliği başkanına teslim edilirken, başkanın keyifli olduğu gözlerden kaçmadı.

15 Kasım 1963, Yeni Ses Gazetesi

YAPTIM BİLE!

Gazete haberi eski tarihlidir. DOĞRU () YANLIŞ ()

Müsamere, bir derneğin yararına düzenlenmiştir. DOĞRU () YANLIŞ ()

Sözü edilen kişi hakkında arkadaşları, sadece olumlu yorumlar yapmıştır. DOĞRU () YANLIŞ ()

Okul müdürü, konuşmasında müsamerelelerin olumlu ve olumsuz yanlarından söz etmiştir. DOĞRU () YANLIŞ ()

Haber metninde anlamını bilmediğin sözcükler var mı? Hangileri? Anlamlarını öğren.

Büyükannen ya da büyükbabanın günlük hayatta konuşurken kullandığı, onların gençlik zamanlarına ait olduğunu düşündüğün sözcükler var mı? Örnek ver.

Okul aile birliği başkanının keyifli olmasının sebebi ne olabilir?

1. Aşağıdaki konuşma balonlarında yer alan cümlelerin aynı anlama geldiğini söyleyebilir miyiz? 2. Bazı sözcüklerin, zamanla yerini anlamdaş yeni sözcüklere bırakmasının nedenleri neler olabilir?

BU VE BENZERİ TEMSİLLER,
TALEBELERİ CEMİYET
HAYATINA HAZIRLAYAN;
ONLARA FERT OLMA
YOLUNU AÇAN MÜHİM
FAALİYETLERDİR.

BU VE BENZERİ OYUNLAR,
ÖĞRENCİLERİ TOPLUMSAL
YAŞAMA HAZIRLAYAN;
ONLARA BİREY OLMA
YOLUNU AÇAN ÖNEMLİ
ETKİNLİKLERDİR.

Eskiden ve Günümüzde başlıklarının altına, konuşma balonlarındaki anlamdaş sözcükleri yaz.

ESKİDEN

GÜNÜMÜZDE

!OKUMADAN ÖNCE Bunları Düşün!

Müsamereelerde neler sahnelenir?

Bir şiiri yüksek sesle okurken, sesimize duygu katmamız gerekir mi?

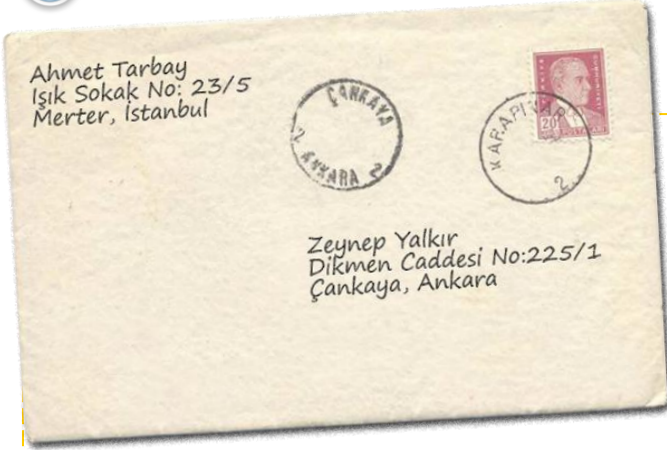
İnsanlar niçin mektup yazar?

Bir öyküyü mektup biçiminde yazabilir miyiz? Yazabilirsek, kâğıda eklememiz gerekenler neler olabilir?

SESSİZ OKUMA | Bu sayfayı okurken: 1. En çok tekrarlanan cümleyi bul. 2. Adı geçen karakterleri belirle. 3. Metnin ilk satırında ne olduğunu, metne niçin o şekilde başladığının yanıtını ara.

İstanbul, 23 Kasım 1963

Kardeşim Zeynep,

Kasım tarihli mektubunu alınca nasıl sevindiğimi anlatamam. Başlangıçta sana acı bir haber vereyim: Öğretmenimiz ayrıldı okulumuzdan. Başka bir ile atanmış. Ona çok alışmıştık.

Yeni öğretmenimiz, ilk iki derste, daha önce neler bildiğimizi öğrenmek istedi. Teker teker kaldırdı hepimizi, sorular sordu. Cevaplarımızı beğenmedi.

"Çok yazık, çok... Hiç iyi yetişmemişsiniz! **Üstünkörü**... Hepinizin cevapları üstünkörü."

Hiç ses çıkarmıyorduk ama çok **bozulduk**. Yalnız, eski öğretmenimden kırık not almış bir iki çocuğun, yeni öğretmenin bu sözlerinden sevindikleri yüzlerinden belliydi.

Kürsü önünde gidip geldikten sonra, sesini tatlılaştırarak: "Çocuklar, dedi, eski öğrendiklerinizi hep unutacaksınız. Anladınız mı? Yeni baştan öğreneceksiniz her şeyi."

Demir, parmağını kaldırıp söz istedi:

"Ama öğretmenim," dedi, "kitaplarımızda ne yazılıysa hep onları öğrenmiştik."

Öğretmen: "Şimdi ben size eski öğrendiklerinizi unutacaksınız diyorum." dedi.

İnsanın eskiden öğrendiklerini unutması hiç de kolay değilmiş. Bunu yalnız Demir başarabildi. Bir gün müdürümüz bir derse girmişti. Dersimiz tarihti. Müdür, neler öğrendiğimizi sınamak için Demir'i kaldırdı, sordu: "**Yeni Çağ** medeniyeti ne demektir?"

Demir hiç cevap vermedi. Müdür başka bir soru yöneltti: "Matbaayı kim **icat etti**?"

Demir yine susuyordu. Onun çalışkan öğrenci olduğunu bilen müdür: "Niçin cevap vermiyorsunuz?" dedi. Demir: "Unuttum da ondan, efendim." dedi.

"Amerika'nın **keşfini** anlat."

"Unuttum efendim."

Yavaş yavaş kızan müdür: "Hepsini mi unuttun oğlum? Ne biliyorsan onu anlat!" dedi.

Demir: "Hepsini unuttum, eskiden neler öğrendimse hepsini unuttum." dedi.

"Niçin?"

"Öğretmenimiz öyle söyledi efendim. Eski öğretmenimizden neler öğrendikse, hepsini unutacaksınız", dedi.

Müdür beni kaldırıp: "Hindistan deniz yolunu keşfeden kimdir?"

Ne terslik! Adamın adı dilimin ucunda; ama bir türlü hatırlayamadım. Demir, özellikle "Unuttum." diyordu hep. Oysa ben gerçekten unutmuştum. "Unuttum efendim." dedim.

Müdür, gözlük camlarının üstünden öğretmenimize baktı, bir şey söylemeden gitti.

Biri senden öğrendiklerinin hepsini unutmanı istese, unutabilir misin?

Öğretmen öğrencilerden niçin böyle bir şey istemiş olabilir?

Sence müdür, olanlarla ilgili ne düşündü?

SESSİZ OKUMA | Bu sayfayı okurken: Tırnak içinde kullanılan sözcük ve cümleleri bul. Sözcüklerden sonra mı, cümlelerden sonra mı noktalama işareti kullanılmış? Bunu belirle. Bulduğun sonucu, bir noktalama kuralı olarak paylaş.

Öğretmenimiz hiçbir şey olmamış gibi.

"Gelelim Yavuz Sultan Selim'e..." diye kaldığı yerden anlatmaya başladı.

Paydosta arkadaşlar, Demir'e de bana da çok iyi yaptığımızı söylediler. Oysa ben, Hindistan deniz yolunu bulanın adını gerçekten unutmuştum.

Eski öğretmenimiz bize bir derste, koyunun çok yararlı bir hayvan olduğunu anlatmıştı: Sütü sağılır, kuyruğundan yağ yapılır, eti yenir, tüylerinden iplik yapılır, derisi çok işe yarar, kemikleri kullanılır, dışkısı bile gübre olur, demişti.

Ben de bu dersten sonra işte şu şiiri yazmıştım:

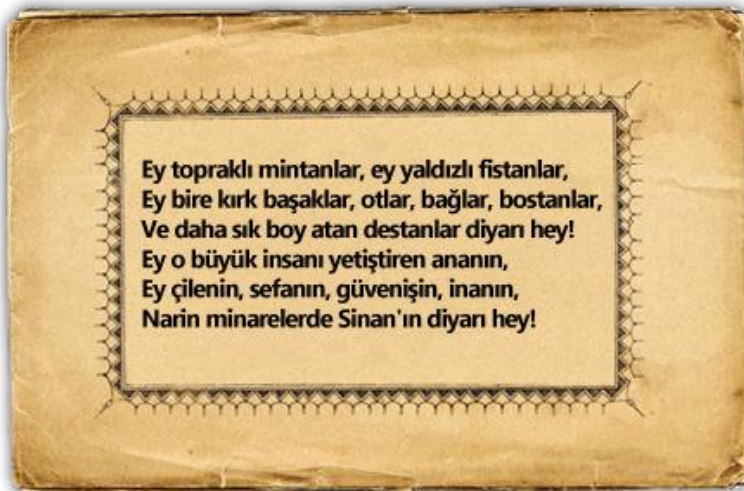

Bu şiirimi, eski öğretmenimize vermiştim. Beğenmişti. "Sen bu şiiri, okul aile birliğine verilecek müsamerede okursun." demişti.

Ben de çok sevinmiştim. "Koyun" adlı şiirimi günlerce ezberledim. **Müsamerede** okurken, hiçbir aksaklık olmasın istiyordum; ama işte o günlerde eski öğretmenimiz başka yere atanmıştı. Yeni öğretmenimiz, müsamerede benim de şiir okuyacağımı öğrenince, bana bu şiiri okuttu.

"Bu şiir olmaz, ben size kaçıtır söylemiyor muyum, eski öğrendiklerinizi unutacaksınız diye? Benim söyleyeceğim şiiri ezberler, müsamerede okursun." dedi. Okuma kitabımızdaki "Memleketim" başlıklı şiiri gösterdi. İşte bu şiiri ezberlemek için zaman kalmamıştı. Müsamere ertesi gündü.

Sen o şiiri bilirsin. Siz de, bizim okuma kitabını okuyorsanız aç kitabı da bak. Şu şiir işte:

SESSİZ OKUMA | Bu sayfayı okurken: **1.** İlk sayfada en çok tekrarlanan cümlelerin tekrar kullanıldığı yeri bul. **2.** Çocuğun, öğretmenin istediği başarıyı gösteremediğinde, yaptığı savunmanın aktarıldığı cümleyi işaretle.

Ey'le başlayıp, hep böyle hey, hey'le biten bir şiir işte! Ben bu şiiri ezberlemeye çok çabaladım ama zaman çok az olduğundan iyice ezberleyemedim. Ertesi sabah okula gelince öğretmenim: "Sahneye çıkmadan önce burada prova yapalım. Oku şiiri!" dedi. Okudum. "Olmuyor, şiir öyle okunmaz!" dedi. Bir daha okudum. Yine beğenmedi.

"Oğlum, şiir, yoldan geçen herhangi birisine bir adres sorulur gibi okunmaz. Sesini yer yer titreteceksin, alçaltıp yükselteceksin. Heyecanlı yerlerde haykıracaksın. Kimi yerde tatlı bir fısıltıyla, kimi yerde aslanlar gibi kükreyerek okuyacaksın. Sonra, sol elini beline dayayıp, sağ yumruğunu ileriye, havaya doğru uzatacağısın. **Mısraların** sonlarında "hey"ler var ya, işte orda "Hey!" derken, hızla ayağını yere vuracaksın. Ben bir kez okuyayım, şiir nasıl okunmuş anla, ona göre oku sen de.

Öğretmenim tıpkı bana anlattığı gibi okudu şiiri. "Hey!" derken, sağ ayağını, sıçrar gibi iyice yukarı kaldırıp, sonra topuğunu hızla yere vuruyordu. "İşte böyle. Ayağını benim gibi yere vuracaksın, düşmanın başını ezer, çığır gibi..." dedi.

Ben de onun gibi okudum. Ama bir elim belimde, bir yumruğum havada, ayağımı da "Hey!" diye diye yere vururken şiiri şaşıırıyordum. Oysa, ben kendi bildiğim gibi okusam, hiç şaşıırmıyordum. Şiir okuyuşumu beğeniyor; ama ayağımı yere vuruşumu beğenmiyordu. Ben "Heyy!" diye haykırıp sağ ayağımı yere vurdukça,

"Daha hızlı, daha hızlı... Topuğunu vur yere!" diyordu.

Olanca hızımla topuğumu vuruyordum da, yine de beğendiremiyordum. Sonunda:

"Bak işte böyle!" dedi. "Heyy!" diye öyle bir haykırıp ayağını kaldırdı, yere vurdu ki, dersane pencerelerinin camları zangırdadı. "Gördün ya, işte böyle. Türk çocuğu ayağını vurdu mu, yerler sarsılacak!" dedi.

"Ama öğretmenim," dedim, "siz en az yüz kilo varsınız, ben kırk iki kilo geliyorum."

Ne yaptımsa beğendiremedim. Çok kızdı. İşte o kızgınlıkla: " ... Ve daha sık boy atan destanlar diyarı hey!" deyip ayağını yere vurmaıyla, o "Hey!"in arkasından, "Ay, ayy, ayyy!" diye bağırmaya başladı. Biliyorsun ya, bizim dersane döşemeleri çürük. Öğretmenin ayağı, çürük döşeme tahtasının arasından içeri girmişti. Ben de yardım ettim. Zorla ayağını oradan çıkarabildi. O sırada, dördüncü sınıfla, üçüncü sınıfın öğretmenleri gürültüyü duymuşlar, telaşla geldiler:

"Ne var? Ne oluyor?" diye sordular.

Bizim öğretmen, aksayarak **dershane**den çıkarken bana: "Gördün ya, nasıl vuracaksın ayağını." dedi, "Bir vurdun mu sanki yer yarılacak, deprem olmuş gibi sarsılacak ortalık..."

Müsaremeye iki saat vardı. Ben kendi yazdığım "Koyun" şiirini, bir ay, boyuna ezberlemiştim. Ne kadar unutmaya çalışsam, bir türlü unutamıyorum, hep aklıma takılıyor. Unutmak elimde değil. "Memleketim" şiirini okurken "Koyun" şiirinin kelimeleri dilime takılıyordu. Arkadaşlar: "Sıran geldi, sıran geldi! Haydi sahneye!" diye beni arkamdan ittiler.

Salon ana babalarla tıklım tıklım dolu. Öğretmenimiz kuliste bekliyor, şiir okuyanlar şaşıırırsa oradan fısıldıyor. Sahneye çıkınca, salondakileri başımla selamladım ama selamlamak için başımı eğemem, birden okuyacağım şiirin adını unutuverdim. Tersliğe bak Zeynep, birden bire "Koyun" şiiri aklıma gelmez mi! Eskiden öğrendiğimi unutacağıma, yeni ezberlediğimi unutuverdim işte... Acıklı durumu gözünün önüne getir: Ben sahnede durmuş salondakilere bakıyorum, salondakiler bana bakıyor; bakışıp duruyoruz.

Buraya kadar metnin en çok neresinde eğlendin?
Sence şimdi ne olacak?

SESSİZ OKUMA | Bu sayfayı okurken: 1. "Memleketim" şiirinin aslının bulunduğu sayfaya dön. Şiiri, çocuğun okuduğu hâliyle karşılaştı. Çocuğun hangi kısımları karıştırdığını belirle. 2. Şiir dizelerinin alt alta değil de tek satırda, yan yana yazıldığı yerleri bul. Dizeler arasında kullanılan noktalama işaretini yuvarlak içine al. 3. Ahmet'in mektubu bitirirken kullandığı dileğe dikkat et. Ne demek olabileceğini düşün. Bugüne kadar hiç bu dileği kullandın mı?

İyi ki, öğretmenimiz kulisten "memleketim" diye fısıldadı da, ben var sesimle "Memleketim!" diye haykırdım. Haykırdım; ama bir türlü arkası gelmiyor. Şiir aklımdan çıkmış. Öyle de suspus durulmaz. Hiç olmazsa vakit kazanırım da o zamana kadar aklıma gelir diye bir daha "Memleketim!" diye bağırdım. Bağırdım ve sustum. Salondakiler **coşkun** bir alkış tutturamazlar mı? Büsbütün şaşırdım. "Memleketim!" diye bağırınca neden alkışladıklarını anlayamadım.

Öğretmenimizin fısıltısını duymuştum. Hemen "Eyy!" diye şiire başladım. Ama üst üste "Memleketim" diye öyle yüksek sesle haykırmışım ki, bütün sesim tükenmiş, ağzımdan incecik, kapı gıcirtısı gibi bir "Eyy!" çıktı. Bir alkış daha koptu. İşte o alkıştan sonra büsbütün şaşırdım. Şiirdeki kelimelerin yerlerini değiştirerek şiiri okumuşum. Sonradan arkadaşların söylediğine göre, o güzelim şiiri bak, nasıl okumuşum:

"Memleketim / Ey mintanlı topraklar, ey yıldızlı fistanlar / Ey kırka bir başaklar, otlar, atlar, destanlar / Ve daha sık boy atan bostanlar diyarı heeey!" deyip de ayağımı yere vurunca, birden havaya sıçradım. Neden biliyor musun? Öğretmenin karşısındaki provada, topuğumu boyuna yere vurmaktan, ayakkabımın bir çivisi gevşeyip ucu dışarı çıkmış. Ben "Hey!" deyip de olanca hızımla ayağımı yere vurunca, o çivinin sivri ucu hart diye topuğuma girdi. Sanki bir kılıç tabanımdan girdi, ucu da ciğerime değdi.

İşte o acıyla, şiirin ezberlediğim kadarını da unuttum. Dinleyiciler kahkahadan kırılıyor. Ben nerdeyse ağlayacaktım. Bir yandan kulise bakıyorum ki, öğretmenin fısıltısını duyabileyim. Öğretmen, benim fısıltıyı duymayacağımı anlayınca bağırdı: "Ey o büyük insanı yetiştiren ananın..."

Ben hemen sözü aldım, başladım okumaya: "Ey o büyük insanı yetiştiren ananın... ananın, ananın..."

Yine arkası gelmiyor. Belki aklıma gelir diye, o mısrayı bir daha, bir daha baştan alıyordum. Ama tam "ananın" kelimesi gelince, iğnesi takılmış plak gibi tekliyorum. Titrek, ağlamaklı sesle ananın... ananın... deyip dururken birden o benim "Koyun" şiiri aklıma gelip de gürül gürül okumaz mıyım! ananın... ananın... ananın... / Kuyruğundan yağ çıkar / Memesinden süt verir / Yumuşak tüyleri var... Kuliste öğretmen "Ey **sebiller...** **kervansaraylar...**" diye tepiniyor. Ben öğretmenden duyduğum kadarını söylüyorum, arkadan da Koyun şiirini okuyorum:

"Kervansaraylar heyy! / Boynuzundan sap olur / Eti de bize besi / Derisinden kap olur / Dışkısı da gübresi heeey!..."

Kendimi sahneden attım. Alkıştan okul yıkılacak sanki... Öğretmen büyük bir üzüntüyle:

"Ne yaptın Ahmet?" dedi.

"Ne yapayım efendim, dedim, insan ne yapsa eski öğrendiğini birden unutamıyor."

Bir kelime daha söylesem ağlayacaktı. Öğretmenimle yan yana koridorda yürümeye başladık. İkimiz de topallıyorduk. Çivi batmasın diye ben seke seke yürüyordum.

Akşam evde babam: "Oğlum sende ne marifet varmış, dedi, herkesi kırdın geçirdin. Misafirler yerlere yıkıldı gülmekten. Annem de: "Gözlerimden yaş boşandı güle güle, az kalsın bayılacaktım!" dedi.

Dinleyiciler şaşırdığımı anlamamışlar da, bilerek, isteyerek öyle yaptığımı sanmışlar.

İşte Zeynep, son bir kaç günüm böyle gürültü patırtı içinde geçti. Beni sevindiren mektuplarını bekler, esenlikler dilerim.

Eski sınıf arkadaşın
Ahmet Tarbay

KAÇ VERİRSİN?

Okuduğun metni 1 ile 5 arasında puanla!

5, en yüksek puan; 1, en düşük...

Eğlenceli

Heyecanlı

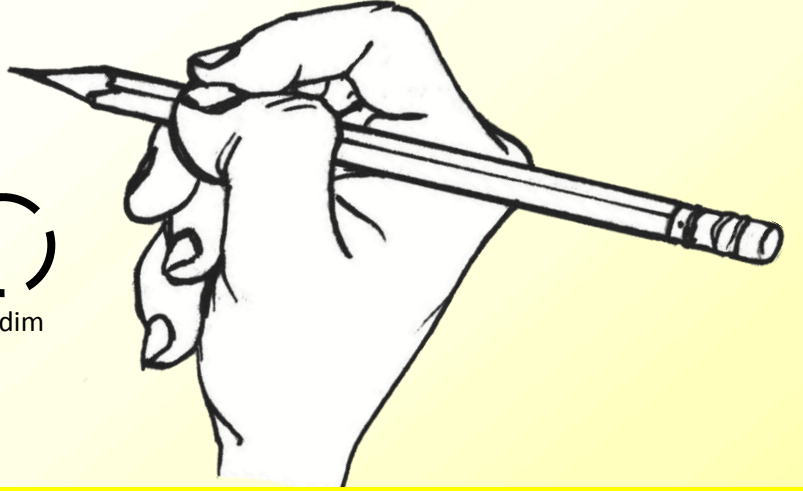
Etkileyici

Düşündürücü

Sevdim

Bu metinle ilgili eleştirilerim:

Bu kısmı yazarken, metnin içinden örnekler ver.

SÖZCÜKLERİN GÜCÜ

Metinde **koyu** yazılmış sözcükler hangi anlamda kullanılmıştır?

Sarı ile belirlenmiş sözcüklerin arasındaki anlam farkı nedir?

Yeşil ile belirlenmiş sözcüklerin yerine günümüzde hangi sözcükleri kullandığınızı yaz.

Metnin ilk sayfasındaki altı çizilmiş sözcüğe benzer başka hangi sözcükler biliyorsun. Onları oluşturan sözcükler de ayrı mı yazılıyor?

YAPTIM BİLE!

Öğretmen öğrencilere en baştan beri ne dedi?

Müdür sınıfa girince ilk soruları kime sordu?

Ahmet, hangi sorunun yanıtını verememişti?

Ahmet'in şiirinin adı neydi?

Öğretmenin verdiği şiirin adı neydi?

Ahmet mektubu kime yazdı?

METNİ YORUMLA

Bu metindeki gerçekleşmesi zor istek nedir?

Bu isteğin gerçekleşebilmesi niçin zordur?

Şiir seçimlerini göz önünde tutarak eski öğretmenle yeni öğretmeni karşılaştırır mısın? Sence eski öğretmenin yeni öğretmenden farklı yanları neydi?

Ahmet'in babası ve annesi yeni öğretmen gibi düşünüyor olsaydı Ahmet o akşamı nasıl geçirirdi, evde neler yaşardı?

Ahmet'in annesiyle babasının tutumunu destekliyor musun? Niçin?

Gösteri salonunda olsaydın müsamereden sonra Ahmet'e neler söyledin?

Haritayı tamamla.

HİKAYE HARİTASI

ANA KARAKTERLER

ANA KARAKTERLERİN ÖZELLİKLERİ

ÖYKÜNÜN ADI,
YAZARI
ESKİ BİLDİKLERİNİZİ
UNUTUN
AZİZ NESİN

YARDIMCI KARAKTERLER

PROBLEM

ÖYKÜNÜN
ANLATICISI

ÇÖZÜM

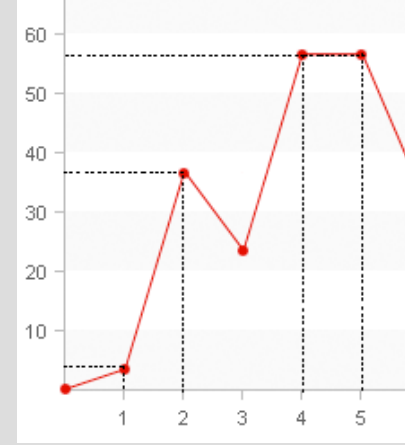
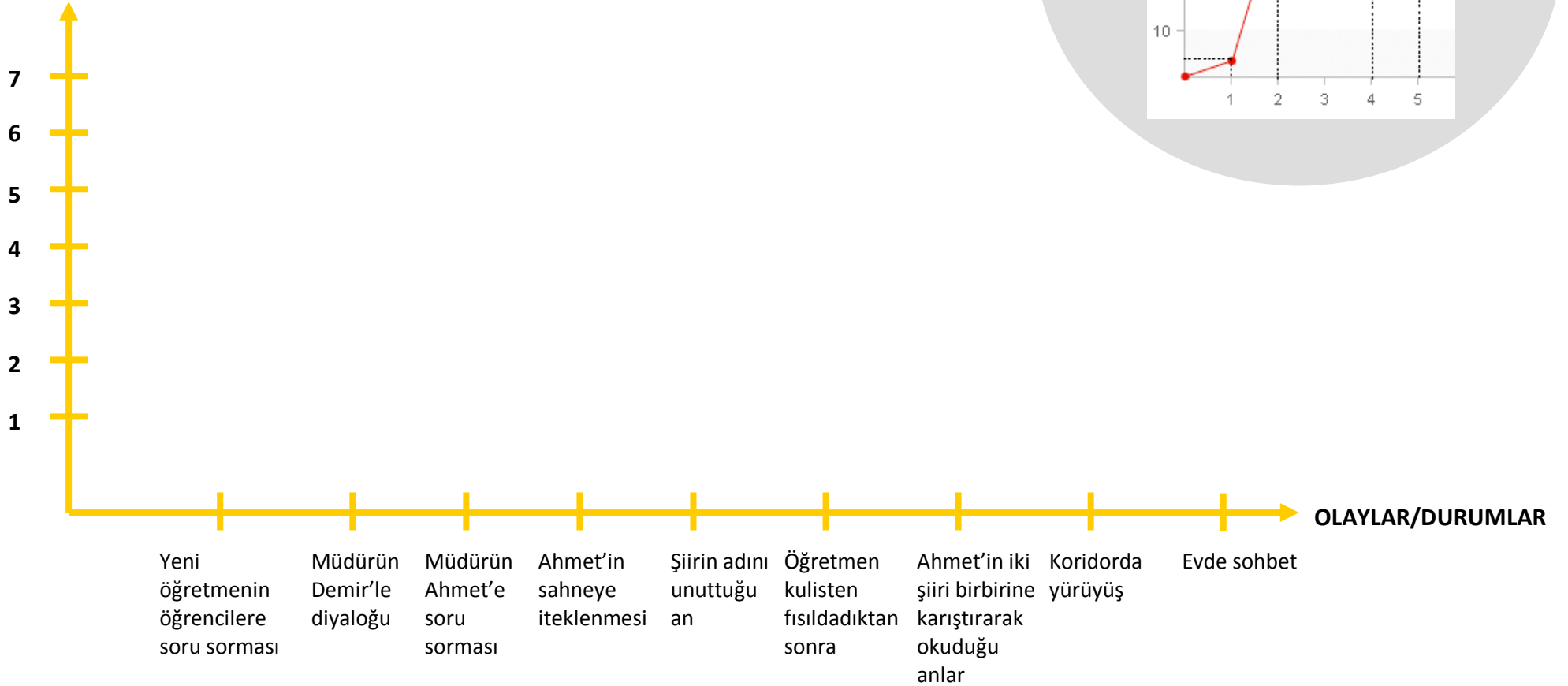
HİKAYENİN DIŞINDA KİM VAR?

GRAFİK

A. Dikey çubuktaki düzeylerle, yatay çubuktaki olay veya durumları örnekteki gibi eşleştir. **B.** Kesiştikleri yeri nokta ile belirle. **C.** Keşisen yerleri bir çizgiyle birleştir.

MERAK / HEYECAN DÜZEYİ

ESKİ ÖĞRENDİKLERİNİZİ UNUTUN

-OYUN-

KARAKTERLER

Ahmet
Öğretmen
Müdür
Demir
Baba
Anne
Seyirciler

CANLANDIRAN

YÖNETMEN

EFEKT SORUMLULARI

Kod: s5.t.çk.h2

İSTEK Okulları Genel Müdürlüğü - İbrahimağa Mah. Köftüncü Sok. Acıbadem - İstanbul - 216 326 34 15 • www.istek.k12.tr

İSTEK Özel Acıbadem Okulları - Kadıköy
İSTEK Özel Antalya Yeditepe Koleji - Antalya
İSTEK Özel Atanur Oğuz Okulları - Balmumcu
İSTEK Özel Belde Okulları - Bağlarbaşı
İSTEK Özel Bilge Kağan Okulları - Florya

İSTEK Özel Kaşgarlı Mahmut Okulları - Sultangazi
İSTEK Özel Kemal Atatürk Okulları - Tarabya
İSTEK Özel Semiha Şakir Okulları - Göztepe
İSTEK Özel Uluğbey Okulları - Kartal

İSTEK Özel Erenköy Anaokulu - Erenköy
İSTEK Özel Fenerbahçe Anaokulu - Fenerbahçe
İSTEK Özel Küçükyalı Anaokulu - Küçükyalı
İSTEK Özel Ümraniye Anaokulu - Ümraniye Ağaoğlu My City

44İSTEK
47835